

GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACȚIUNEA ȘI ADMINISTRAȚIUNEA:
BRAȘOVU, piața mare Nr. 22.

„GAZETA“ IEȘE ÎN FIECARE ZI.

Pe un an 12 flor., pe șase luni 6 flor., pe trei luni 3 flor.

România și străinătate:

Pe un an 36 fr., pe șase luni 18 fr., pe trei luni 9 franci.

SĂ PRENUMERĂ:

la poște, la librării și pe la dd. corespondenți.

ANUNCIURILE:

O seriă garmondă 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrierile nefrancoate nu se primesc. — Manuscrisurile nu se retrămănt.

ANULU XLVII.

N^R. 172.

Joi 20 Septembrie (2 Octombrie)

1884.

Nou Abonamentu

la

„Gazeta Transilvaniei.“

Cu 1 Octombrie st. v. 1884 se începe un nou abonamentu, la care invităm pe onorații amici și sprijinitori ai foiei noastre.

Abonamentul: Pentru Austro-Ungaria cu posta: pe trei luni 3 fl., pe șase luni 6 fl., pe un an 12 fl. Pentru România și străinătate: pe trei luni 9 franci, pe șase luni 18 franci, pe un an 36 franci.

Rugăm pe d-nii abonați, ca să binevoiască a-și reînnoi de cu vreme prenumerările, pentru ca trimiterea ziarului să nu se întrerupă.

REDACȚIUNEA „GAZETEI TRANSILVANIEI.“

Brașov în 19 Septembrie (1 Oct.)

Suntem și noi de părerea acelor foi opoziționale maghiare, cari dicu, că într'unu statuu constituționalu discursulu tronului nu este decâtu o programă a guvernului, ce se anunță dietei prin graiulu monarchului. Prin urmare nu se referă de locu la persoana Maiestății Sale, decât se discută în presă cuprinsulu acelei programe.

În contradicere cu această opinie se află, fresce, diarele guvernamentale, ceea ce însă nu pôte schimbă nimic din faptul mai susu amintitu. Foile d-lui Tisza nu facu decâtu ceea ce li se poruncese, decât în contra usului constituționalu se provocă chiar la persoana monarchului, care stă peste partide, spre a înfățișă lucrulu astfelu ca și când intențiunile ministrilor actuali ar fi identice cu intențiunile persoanei pre înalte a Domnitorului.

Ar fi dér vreme perdută, decât ne-amu ocupă la acestu locu de păreri diareloru guvernului exprimate asupra mesagiului regescu. Le cunoșcemu îndestulu aceste păreri și suntemu sătui până'n gātu de principiile celoru ce militază pentru politica ministrului-președinte.

În casulu de față ne interesază a cunoșce păreri foiloru opoziționale maghiare, mai vartosu în ceea ce privesce pasagiulu din urmă alu discursulu tronului, unde se vorbește de delaturarea reloru interioare cu înțelepciune politică și, unde e de lipsă, cu totă energia.

„Egyetértés,“ organulu „partidei independenței dela 1848,“ cea mai însemnată partidă din opozițiunea maghiară, dice cu privire la acelu pasagiu:

„Trebue să observămă că noi nu scimău nimicū de pretinsele frecări ce s'ar fi ivitu între diferitele rase și clase ale statulu, ér ce se atinge de escesele antisemitismulu, în contra acestora nu suntū de lipsă a se luă măsuri legislative, ci este de lipsă „o bună guvernare și administrațiune dréptă.“

Opoziționalulu „Ellenzék“ din Clușiu dice cu privire la „amenințarea“ — foile guvernului o numescū „admonițiune“ — ce s'a atinsu în trecātu și în mesagiu:

„Fiecare guvernū e datorū de a delatură relele și agitațiunile din intru. Fost'au și înainte de acesta, în cursu de 17 ani, asemeni rele și agitațiunii în măsura în care le observămă astăzi. Decă dér guvernulu accentuază acum în deosebi o asemenea problemă, atunci nu ne putemū așteptă la nici unu bine și putemū să fimū pregătiți

la aceea, ce guvernele machiaveliste au urmăritu totdeuna: la sugrumarea séu falsificarea constituțiunei sub „pretextulu susținerii ordinei și a libertății.“

Acceasi fôia observă, că în mesagiu nu se indică cu nici unu cuvântu mijlocele cu cari guvernulu crede a delatură relele și agitațiunile interioare. „Pester Lloyd“ asigură însă, că discursulu tronului a voitū să indice numai „scopulu care trebue atinsu,“ nu în interesulu partidei „ci în interesulu comunu naționalu“ spre a delatură pericolulu unei crize interioare.

Scimū noi de ce natură este „interesulu comunu naționalu,“ ce se accentuază cu scopu de a câștigă și opozițiunea maghiară pentru idea măsuriloru excepționale în contra Nemaghiariloru.

Așteptămū să vedemū ce felu de mijloce va propune guvernulu pentru ajungerea scopului memoratū în mesagiu și ce atitudine va observă până în sfârșitu opozițiunea maghiară. Acum se va vedé ce plătesce liberalismulu ungurescu, cu carese laudă neîncetatū cei din drépta nu mai puținū ca cei din stânga. Acum și numai acum va cunoșce lumea adevăratele tendințe ale maghiarismulu domnitoru și adevărata situațiune a popóreloru nemaghiare din Transilvania și Ungaria.

Intr'aceea va fi bine ca noi Românii să ne dămū contū de ce ne mai așteptă și să luămū și noi din parte-ne de cu vreme măsurile ce este în dreptu a le luă ori și ce poporū pentru conservarea sa propriă.

Și noi trebue să avemū în vedere înainte de tôte scopulu: salvarea existenței noastre naționale. Acesta nu altereză de locu interesele de viață ale statulu, în care trăimū.

Decă este însă ce se atingemū acestu scopu, și trebue să'lū atingemū, atunci e de lipsă ca să fimū în clarū și asupra mijloceloru de cari să ne folosimū spre ajungerea lui. Ele nu potū fi decâtu mijloce energice de apărare; mijloce cari se unescă pe toți factorii vieții noastre naționale pentru o conlucrare neobosită în interesulu românismulu amenințatū; mijloce leale prin cari se convingemū tronulu și țera despre dreptatea cauzei noastre.

SCRIRI TELEGRAFICE.

(Serv. part. alu „Gaz. Trans.“)

Gurghiu, 1 Octombrie. — La vânătoarea de erī nu s'a arătatū nici unu ursū cu tôte că góna s'a făcutū de patru ori. Astăzi prințulū de coronă va veni în valea Cașvei.

Budapesta, 1 Octombrie. — Erī a isbucnitū focū în casa vecină cu opera ungurescă în strada radială, dér a fostū iute stinsū delaturându-se astfelu pericolulu.*

Berlin, 1 Octombrie. — „Kreuzzeitung“ publică o declarare, prin care retrage și declară de neadeveratū ceea ce s'a scrisu de corespondentulu séu vienesū cu privire la defraudarea ce s'ar fi făcutū, când s'a clăditū edificiulu primăriei din Viena.

*) Biroulū telegraficu ar puté să ne dea sciri multū mai interesante decâtu aceea c'a isbucnitū undeva focū și s'a stinsū.

Red.

CRONICA ȚILEI.

Visita archiducului Rudolfū la Sinaia a fostū salutată și comentată de diarele din România în diferite moduri. »L'Indépendance roumaine,« salutându și ea visita înaltulu ôspe la Sinaia, dice că a fostū unu actū de curtenire. Numitulū diaru reamintescē apoi augustulu ôspe alu M. Sale Regelui României, că și Densulu este încâtva Românū. Prin urmare în calitatea Sa de reprezentantū alu Româniloru din Ungaria, diarulū bucureștenu îi adresază următoarea rîngăciune:

»Inturnându-vē la Gurghiu pentru a surprinde pe jupânū Mărtinū în vizuina sa, Alteța Vóstră va trece prin o țără a cărei populațiune, în imensa maioritate, este de aceeași rassă cu noi. La Gurghiu chiar și împrejurimī populațiunea este românescă și vênătorii cari vorū însoți pe Alteța Vóstră în munți vorū fi de sigurū Românī. Alteța Vóstră binevoiască a se scăpă câteva momente de presența magnațiloru unguri și a întrebă pe țărani, ce cugetă ei despre guvernulu ungurescu care-i administreză. Noi credemū că Alteța Vóstră vorbește limba supușiloru Sēi români totū așa de bine cum o vorbește și pe aceea a supușiloru Sēi cehi și unguri, și că nu va fi silitū de a pune să i se traducă răspunsulu. Când Alteța Vóstră va avea cunoscința de dorințele poporului românū din Transilvania, Ea va face negreșitu aceea ce unu bunū principe face pentru poporul séu. Dar Alteța Vóstră, decât doresecē să cunoșcă adevărulu, să se păzescă de răspunsurile ce i s'ar puté face de cătră indiviđii aleși și bine stilișati, pe care administrațiunea nu va lipsi de a-i înfățișă.*

Cu tôte îmbrățișările și sărutările dela Skiernevice, presa ungurescă nu vrea odată cu capulu să credă, că îmbrățișarea și sărutarea ce a dat'ou Țarulu Rusiei monarchului nostru ar fi sinceră. Diarele unguresci vedū și acumū, ca și înainte de întelnirea dela Skiernevice, agitațiunii rusesci secrete. »Pesti Hirlap« dice, că întelnirea monarchiloru pôte să asigure pacea, dér să nu se pré încredă lumea în ea. Veghiarea ori când e bună, căci religiunea ortodoxă e o instituțiune politică, alu cărei capū e Țaralū, ér centrultū ei e Petersburgulū. Decă Țarului îi place să trăiască cu totă Europa în pace, »papa supremū« svêrcolesce mereu. Decă diplomațiua și domnulu se odihnescū, iesuitismulu ortodoxū lucrază. Decă fortărețele se desarmeză, luptă mănăștirile. Acesta se întemplă și acumū. Rusia oficială te năpădesce cu doveđile de pace, dér agitațiunea merge înainte cu mantaua religiósă încontra noastră. Oficiulu de esterne, guvernulu ungurescu și celū austriacu se supravegheze strictū pe spionii ce aparū în haine preoțesci. Diarulū ungurescu recomandă cu deosebire supraveghearea în Ungaria de susū, și anume guvernulu ungurescu să dea unu esemplu cu episcopulu din Muncaci, ca să arate că statulu ungurescu este o stincă neclintită, în care se frângū fără efectū valurile curentulu panslavistū.

O descoperire picantă a făcutū »Etoile Belge« (Stéua Belgiei) despre ministrulu din Belgia. După acestu diaru patru ministri din ministrulu actualū ultra montanū suntū frați din societatea iesuiților. Ministrii Iacobs și Woeste au numele ca frați iesuiți Frère Victor și Frère Charles Borromée și de când au intratū în cabinetulu ultramontanū au căpătatū în tagma lorū călugărescă unu gradū mai înaltū și dreptulu de a corespunde directū cu provincialulu tagmei lorū. De asemenea și ministrii Van de Peereboom și de Moreau ca afiliați ai tagmei iesuiților.

Fôia belgiană crede, că a făcutū Dumneđeu scie ce mare descoperire spunendū lumii pe față, că patru dintre ministrii actuali ai cultei Belgie suntū adevărați iesuiți séu învățacei ai părintelui Loiola. Pagubă, că nu avemū și noi aici în Ungaria o »Stéua Belgiană,« care să ne facă senzaționala descoperire, căți ministri de ai noștri îmbrăcați în atila suntū cu trupū și cu sufletū iesuiți séu care suntū mai răi decâtū părinții Iesuiți. Mē legū, că de iesuitismulu, câtū domnesce la noi, s'ar spăria lumea, când s'ar dá pe față.

Ambasadorul Franței generalul Appert, care veni de la postul său din Petersburg cu concediu la Paris, vorbi mai deunăzi cu un corespondent de la ziarul »Gaulois« despre întâlnirea împăraților la Skiernevice, cu care ocaziune generalul observă: »In ziua dinainte de a pleca de la Petersburg, vechiul pe d. de Giers. Du-te în pace, imi țișe, D-ta scii că cu Franța n'avem nici o pricină; despre dânsa nici nu va fi vorba. Înțelegerea este executarea unui obicei vechi, care cere ca acela dintre suveranii Austriei, Prusiei și Rusiei, care s'au suit pe tron să se facă celorlalți monarhi o vizită. Împăratul Rusiei a vizitat acum doi ani pe unchiul său, împăratul Germaniei în Dantzig, dar încă nu s'a întâlnit cu împăratul Austriei. Eu cred că întâlnirea celor trei împărați a avut scopul de a se întări și mai tare înțelegerea dintre dânsii și să se schimbe părerile, în privința siguranței persoanei lor față cu pașii cei mari cari îi fac anarhiștii. Pute că s'a vorbit și despre cestiunea egiptenă și chineză, dar suveranii se încred în cancelarii lor. Aceștia vor fi avut discușiunile cele mai interesante sub conducerea dirigentului orchestrei, care se numește principele Bismarck și care dă tactul pentru Europa.«

După cum poate vedea oricine, mult n'a aflat corespondentul din gura ambasadorului. Lucrul cel mai interesant din tot discursul său va fi, că va fi aflat din gura ambasadorului Appert, că soția sa este o Danesă și se bucură de o mare grație la Țarina, pentru că împărătesa poate vorbi cu dânsa și cu fiica ei în limba daneză.

MESAGIUL DE DESCHIDERE A DIETEI UNGARE.

Luni la 12 ore din zi s'a deschis dieta ungară cu ceremonialul prescris. După Te Deumul celebrat în capela palatului Maiestatea Sa s'a retras în apartamentele sale. Nu mult după aceea maestrul ceremoniilor a dat semnalul și monarhul cu cortegiul a venit în sala cea mare, unde erau adunați toți magnații și deputații. În acest moment muzica militară, ce se află în capul batalionului de infanterie așezată pe piața S. George întonă imnul împărătesc, toboșarii bătură marșul general și trupele presentară armele. Maiestatea Sa se așeză pe tronul din sală, își acoperă capul și cetii următorului

Discursul al tronului.

Onorați domni Magnați și Deputați, iubiți credincioși!

Cu bucurie vă salutăm în începutul acestei diete și sperăm ferm, că veți împlini datoria d-vastră în timpul duratei ei ca și până acum cu neobosită diligență.

Înainte de toate amintim, că reorganizarea camerei magnaților nu se mai poate amâna. Norocita soluțiune a acestei cestiuni va fi pentru mult timp de mare importanță. Nu ne îndoiim, că tactul, înțelepciunea și patriotismul d-văstră va să se facă această reorganizare, cu considerarea cerințelor dezvoltării istorice și a timpului nou, corespunzător cu interesele statului ungar.

Pe toate termurile vieții de stat sunt a se rezolvă încă multe cestiuni însemnate. Guvernul nostru va face propunerile necesare. Stabilirea pensiunilor amployaților statului pe o basă ce se corespundă mai mult echității, întregirea legilor penale prin regularea procedurii penale, crearea unui cod civil, cel puțin în părțile sale principale, regularea afacerii privitoare la sarcina lucrului public, regularea Dunării de sus delagranța țerei până la Dună-Radvany în interesul navigațiunii, delăturarea pedecilor navigațiunii la Porțile de feră conform tractatelor internaționale, noua codificare a

dreptului asupra apei, a poliției de câmp, și a legii montanistice, înființarea judecătorilor administrative, toate acestea pe lângă altele vor absorbi activitatea d-văstre. Guvernul nostru când va face propunerile sale va fi condus, atât față cu afacerile acestea cât și față cu altele, de moderațiune având mereu în vedere interesele, situațiunea țerei și a națiunii și cruțarea cât mai mare a intereselor existente.

Cea mai mare îngrijire se fie îndreptată într'acolo, ca să nu se periclitze succesele ce s'au dobândit cu privire la restabilirea echilibrului în finanțele statului, ci ca progresul spre deplina restabilire a echilibrului să fie constant. Spre această țintă însemnată va năsuși guvernul nostru cu tărie. El se va reține însă de a încărea în spinarea națiunii sarcini peste măsură de grele. El totdeauna va avea înaintea ochilor cea mai mare economie, fără a refuza însă ceea ce este de lipsă pentru siguranță precum și pentru întărirea materială și spirituală a statului.

Vă atragem atențiunea și la aceea, că prelungea duratei dietei pare oportună după esperiențele de până acum și în interesul patriei.

Articolii de lege 19 și 25 din 1878 va avea va'orea numai până la finele anului 1888; și prin acesta vi se impun nouă și însemnate probleme. Va fi neapărat de lipsă, ca să vă ocupați de cestiunea tractatului de vamă și de comerț cu cealaltă parte a monarhiei noastre, reînviată la 1878. La soluțiunea acestei cestiuni amândouă părțile vor trebui să aibă în vedere în aceeași măsură considerațiunile echității. Așteptămă cu atât mai mult ca să nu lipsescă din nici o parte prevenirea echității, cu cât suntem convinși că este în interesul ambelor părți ale monarhiei ca acest pact să se reînnoiească cât mai grabnic și cu cât mai puțină șovăială.

Relațiunile noastre cu Germania, sunt cât se poate de intime și trăim și cu celelalte state în cea mai bună amicitie, ceea ce ne face să sperăm, că d-văstră neturburați de incurcături esterne, veți pute consacra activitatea binelui credinciosei noastre Ungarie. De sigur veți folosi această împrejurare, ca să faceți tot ce contribuie la ridicarea înfloririi materiale și spirituale a credinciosei noastre Ungarie.

O veți folosi ca cu înțelepciune politică și la nevoie cu deplină energie să curățiți relele interne, să înlăturați agitațiunile ce cauzăză frecări între naționalități, confesiuni și clasele societății, pentru ca astfel diferitele naționalități, confesiuni și clase ale societății să se aibă mulțămirea lor în țerele coronei sf. Ștefan, și să lucreze împreună cu puteri unite și cu înunflăire la ridicarea binelui, gloriei și strălucirii tronului și patriei.

Esprimându-Mi încrederea nutrită în această direcțiune și dorind că Alotputernicul să binecuvinte activitatea d-văstră, declarăm această dietă deschisă.

Sosirea arhiducelui Rudolf și a arhiducesei Stefania, la Sinaia.

(Raportul Monitorului oficial).

Joi. 13 ale curente, orele 4 și 57 minute, AA. LL. II. și RR. Arhiducele Rudolf și Arhiducesa Stefania, însoțiți de d-na comitesă Taronca, prima damă de onoare a A. S. I. și R. Arhiducesei, de d-na comitesă Palfy, damă de onoare, de d. comite de Bombelles, admiral, mare maestru al curții A. S. I. și R. Arhiducelui, de D. Wohlgenuth, căpitan de fregată, adjutant al Alteței Sale, de doctorul Langi, împreună cu d. baron Mityr, ministru plenipotențiar al Austro-Ungariei în România,

au sosit în gara Predeal, unde MM. LL. Regele și Regina sosiseră cu un tren special câte-va minute mai înainte, spre a întâmpina pe Augustii Loră oșpeți. Maiestățile Loră erau însoțite de d. D. Sturdza, ministrul afacerilor străine, de d. general Cernat, comandantul corpului II de armată, de d. general Crețianu, șeful casei militare, de d. general Radu Mihailescu, de d. Furduescu, prefectul de Prahova.

Pe peronul gării, frumos împodobit, se află colonelul Gorjan, comandantul brigadei 8, cu o gardă de onoare, având drapel și muzică, și, la intrarea trenului regal, dete onorurile militare și muzica în tonă imnul român. Acestă gardă, la intrarea trenului ce aducea pe Augustii călători, dete aceleași onoruri, iar muzica întonă imnul austriac. După ce s'au schimbat salutările și îmbrățișările cele mai cordiale, Maiestățile Loră, împreună cu Altețele Loră Imperiale și Regale, se suiră în trenul Regelui și acesta fu semnalul de pornire, care avu loc în mijlocul celor mai vii aclamațiuni ale mulțimei adunate în gară.

La orele 5 și 45 minute, trenul regal intră în gara Sinaia, împodobită cu ghirlande de flori și pavosată cu drapel austro-ungar, belgian și român, și fu salutată cu entuziasm de numerosul public venit înadinsă pentru întâmpinarea Augustilor oșpeți. Aci au fost primiți de primarul orașului, de comandantul garnisonei cu întregul corp ofiteresc, precum și de un mare număr de domne din societate, în fruntea cărora se află d-na Sturdza, soția d-lui ministru al afacerilor străine, cari au oferit frumoșe buchete de flori și felicitări de bună sosire. Regele, care purta uniforma regimentului 6 infanterie austro-ungar, al cărui proprietar este, cu A. S. I. și R. Arhiducele trecu în revistă garda de onoare dată de batalionul II vânători, a cărui muzică întonă imnul austriac.

De aci, M. Sa Regina, împreună cu A. S. I. și R. Arhiducesa Stefania, iau loc într'o trăsură trasă de doi frumoși poni de Norveghia; ér M. S. Regele, împreună cu A. S. I. și R. Arhiducele, se urcară în o două trăsură și porniră precedați de un pichet de gendarm; după care veniau două trăsuri cu suitele, din cari un landau și un break trase fiecare de câte un postalion, mânăte călare de surugii îmbrăcați în frumoșe costume naționale. D'a lungul drumului ce duce la castel se vedea casele pavosate cu drapel austro-ungar și român.

La orele 6, cortegiul regal sosese la castelul Peșelul. În curtea de onoare se află o companie ca drapel, MM. LL. dete onorurile militare în sunetul muzicii.

M. Sa Regina și A. S. I. și R. Arhiducesa, împreună cu suitele Loră, la intrarea în castel sunt întâmpinate cu frumoșe buchete de flori, oferite de domnișorele de onoare ale M. S. Reginei și de către casa civilă; ér M. S. Regele cu A. S. I. și R. Arhiducele trecu în revistă garda de onoare, după care se urcară în Palat.

La orele 7 avu loc un mare prânz, la care au luat parte, afară de suite Alteței Sale Imperiale și Regale și casa M. S. Regelui, d. D. Sturdza, ministru afacerilor străine, cu domna; Esc. Sa d. baron de Mayr, ministru plenipotențiar al Austro-Ungariei; Escel. Sa d. baron de Saurma, ministru plenipotențiar al Germaniei; d. general A. Cernat, comandantul corpului II de armată; d. general Radu Mihailescu, prefectul poliției Capitalei; d. Furduescu, prefectul județului Prahova; d. baron Hugo de Saurma, d-nii colonel Gorjan și Pastia, peste tot 34 persoane.

La orele 9 seara, în prezența Augustilor oșpeți, a avut loc un foc de artificii din cele mai strălucite. Aceste focuri, așezate d'alungul crestei muntelui din fața castelului, combinate cu focuri bengale de diferite culori, dau braților un aspect feeric și iluminau munții din prejur. Pe tot timpul cât a durat artificiele, muzicile regimentului 4 de liniă și 6 de dorobanți au cântat, confundându plăcutele lor melodii cu detunăturile sgomotoșe ale bombelor.

La orele 10^{1/2}, după ce s'a servit celiul în saloanele castelului, Maiestățile Loră împreună cu Augustii oșpeți s'au retras în apartamentele Loră.

FOILETONUL.

Leica Maria și domnișora Marieta.

(schită de caractere).

— »Bonjour, leică Ano dragă... unde mergi?« se adresă Maria lui Pleopă către o vecină a sa, cu carea se întâlne, și se uită mândră în dreapta și în stânga și, fără se aștepte răspuns dela ea, început să vorbească despre fiă-sa, despre Marieta, căci așa îi schimbuse numele din Țicuța cum o chiamase până acum.

— »Așa este... cum spui d-ta,« grăi leica Ana și continuă a lăuda pe Marieta de'i creștea înima vecine-si. Nici nu gata bine vorba și Maria lui Pleopă chemă pe leica Ana acasă la ea, numai și numai ca să'i arate pianul ce'l cumpărase pentru fie-sa, și să'i arate și mobilatura cea nouă, căci acum de curând, își nobilase casa, cum dicea ea, și nu pnt să aștepte mult până să arate la vecine și la pretine lucrurile cele noue.

— »Uite dragă vecină... uite leică Ano... asta'i pianul,« grăi Maria lui Pleopă arătându cu privirea spre pian și luându'și o poziție măreț, se uită la vecină-sa drept în față. — »Ei, ce gândesci,« continuă ea, »cât se fi costat?«

— »Apoi de, sciu eu!« dise leica Ana, »o fi costat multe parale.«

— »Ce multe, soro,« încep Maria lui Pleopă într'un accent bucureșcen, »patru sute florini; — patru sute, afară de învățatura la el, căci pentru învățatură dau pe lună câte 5 florini. — Ei, apoi se mai ai fete de crescut;« — ba se te ferescă Dumnezeu.

— »Săracul de mine,« adause leica Ana, »cu atâți bani a măritat maica două fete.«

— »Ei, leică Ano dragă,« continuă Maria lui Pleopă așezându-se pe un scaun cu perină, »acum s'a schimbat lumea, trebuie și fetele să le creștem mai modern, nu mai merge ca până acuma.«

— »Apoi de, ce se mai dicem noi astea, care n'avem nimic; de-alde d-văstră ușor trăim în lume, că v'aduc bărbai tot ce ve trebuie, dar eu sërmana,« grăi leica Ana ofându odată, »trebuie să muncesc până cadu de ostenită, căci patru copii mărunți mărunți și bărbai, care lucră cu ziua, nu te lasă să te întinzi la cheltuieli. — Ean, trăim și noi dintr'o di într'altă!«

— »Nu te mai plânge, că de va vrea Dumnezeu să mărităm pe domnișora (așa dicea fie-si și sub numele acesta era cunoscută în întreg suburbul), atunci vom grijă noi și de casa d-tale, căci de... or și cum suntem vecini din ușe și bine-am trăit la olaltă. Nu'i vorba, noi avem ceva avere, der șcii, leică Ano dragă, vorba negustorească: »unde'i marfă e și pagubă,« și apoi în cele din urmă, dela casa noastră mult

se cere, căci cu față mare trabue să-ți fie masa tot întinsă.«

Leica Ana cu dișe nimic, pară nici nu ascultase; ea se gândea acasă la bieții săi copii, căci era în mijlocul ernei; își luă sănătate bună și voi să mergă.

— »Stăi, leică Ano, se-mi stea norocul, nu scii că am față mare? Stăi, căci fiindcă ai venit la casa mea, crești că scapi cu una cu două; a...șă,« strigă prelungit Maria lui Pleopă sculându-se de pe scaun, și merse la un dulap, ce ce află ziduit în perete, ca o satiră față de mobila modernă ce se află în casă, scose un borcan cu dulceta și o cinsti pe vecină-sa.

— »Lasă, leică Mario, că dulceta nu este pentru mine. La ce se'mi indulcesc gura, când inima mea este atât de amarită; lasă, lasă când vor veni nescari-va domni, căci nu se prea potrivește dulceta, când scii că ai de amedă mămăligă cu borșu.«

— »Ei, scii că-mi pare rău... nu mă trată cu refuș,« grăi gazda casei și cu aceste vorbe o imbiă a doua oră cu atata stăruință, încât sërmana leica Ana se vedu nevoită a lua o linguriță de dulceta. Luă dulceta și îndată apoi porni a merge.

— »Stăi încă puțin, vecină dragă, se te uiți și în casa din d'rēt, se te uiți cum am schimbat lucrurile.«

Leica Maria era nevasta lui George Pleopă, care făcându negustoria cu lână ajunsese la frumoșe parale.

SCRII MERUNTE.

»Pester Lloyd« scrie, că ministrul instrucțiunii va respinge reprezentarea catolicilor din Ardeal, ce au dat-o în privința esamenelor de maturitate și despre care am amintit într'un număr trecut al folei noastre.

—0—

Comitele Iuliu Andrassy a dăruit A. Sale prințului de coronă Rudolf doi cai de munte pentru vânătoarea din Gurghiu.

—0—

La 29 Septembrie st. n. Timișoara a început a fi iluminată cu electricitate. Iluminațiunea e splendidă și populațiunea nu s'ndură să părăsească stradele.

—0—

Cetim în »Resboiul«: La 1 Octombrie viitoră este trista aniversare a răpirei Bucovinei. Numai două săptămâni ne mai despart de ea. De pe petra mormentală din Beilic, de locul unde a căzut capul marei domnitor-martir, s'a dat solemnă făgăduință că această zi de tristă memorie se va serba în fie-care an. Până astăzi însă nu scim să se fi luat nici o hotărâre pentru această serbare, de aceea »Noua Revistă« întreabă pe d. primar al Iașilor, dacă în anul acesta se va serba s'eu nu aniversarea răpirei Bucovinei și a decapitărei domnului Grigore Ghica.

—0—

Același diar atrage atențiunea publicului și în special a vânătorilor, că de azi se găsește la toți debitanții din Bucuresci și din provinciile prafu de pușcă de toate calitățile. Fie-care cutia poartă stampila de control a guvernului.

—0—

»Voința Națională« comunică: »Lucrările de fortificare ale capitalei au început într'un punct. S'a mai trimis o companie de soldați«

—0—

Din Berlin se anunță, că M. Sa împăratul Germaniei va asista la celebrarea cununiei de aur a părinților M. Sale Regelui României.

—0—

Consiliul general al Instrucțiunii a ales o comisiune cu scopul de a studia cestiunea reorganizării învățământului rural față cu noile îmbunătățiri propuse prin raportul d-lui B. P. Hăjdău. Această comisiune, terminându-și lucrarea, a ales de raportor pe d. G. Dem. Teodorescu. Consiliul, luând în deliberare raportul d-lui Teodorescu, în ședința de la 13 curent, a admis următoarele concluzii: 1° Grădinele de copii să nu se introducă în comunele rurale, mai naite de a fi experimentate în orașe. 2° Să se mănțină actuala programă a școlilor rurale. 3° Să se înființeze câte-va școli de adulți în condițiunile arătate prin raportul comisiunii.

—0—

Cetim în »Curierul financiar«: La 7 ale lunii curente a început a funcționa pentru prima oară — de și în mod provisoriu — fabrica română de hârtie din Bacău. Până acum însă nefiind terminat canalul, care va trebui să aducă apă din Bistrița și să pună mașinile în mișcare prin turbină, s'a întrebuintat de o cam dată pentru această locomobilă. La ora 3 după amiază, s'a pus fabrica în mișcare; pe la ora 6 s'a dat drumul pastei și, după o jumătate oră, a început pentru satisfacțiunea și bucuria generală să apară primele bucăți de hârtie. Față la inaugurarea fabricii au fost d. Petre Ene, directorul general al căilor ferate române în construcție, d. Elie Radu, directorul liniei Bacău-Piatra,

George nu era tocmai om deștept, ba așa putea să zică că era om de toate dăile, era însă om pacinic și bun afară din cale. El întru toate ascultă de nevastă-sa. Leica Maria însă era iute de felul ei; fusese prin țără, umblase și ea cu bărbatul-său, pe când nu aveau atâtea avere, își însușise unele maniere, câteva vorbe ce le înțelegea de multe ori pe dos, și acum de când se îmbogățise trăia după fantazia sa și toate lucrurile ce le făcea, le făcea pentru unicul ei copil, pentru domnișora Marieta. Némul din care se trăgea era de tot neînsemnat. Și ori câtă avere făcuse, totuși cu locuința nu se mutase din suburbiul orașului X. din Transilvania; și în Transilvania suburbiile românești sunt ca niște comune pentru sine, cu datinele și cu obiceiurile lor întocmai ca satele cele mari. — Cum spunem, era o familie foarte de jos, avea însă parale, și atât George Pleoapa cât și nevastă-sa căutau, ca pentru fca lor să afe un gen de harnică. — Marieta era frumoasă, ba o ciorile, învățase ceva la școală și în etate de 13 ani se apucase și de limba franceză, în care a făcut totuși atâtea ispravă ca și mai târziu cu cântarea la pian. Era totuși o mică deosebire, căci din franțuzește cunoștea câteva vorbe, pe care le și întrebuintă la diferite ocaziuni. — Atât în timpul cât a mers la școală, cât și la ora de franceză, se înțelegea foarte des cu băete din societate mai bună, își însușia unele forme, auzea unele

d. Manolescu, unul din acționari, și un mare număr de doamne și domne din orașul Bacău.

—0—

Cea mai înaltă zidire din lume va fi edificiul primăriei din Filadelfia, care se zidesce acum; ea va fi de 535 de etaje de înaltă; până acum turnurile catedralei din Colonia, înalte de 532 de etaje, erau zidurile cele mai înalte de pe lume.

—0—

În orașul Santander din Spania primarul a dat o ordonanță, în care prescrie ca ori cine, decă va înjură, s'eu va vătămă în ori ce chip simțul religios, fără privire la rangul s'eu pozițiunea sa socială, poliția s'eu aresteze și s'eu pedepsască cu amendă de 15 taleri s'eu cu închisoare de cinci zile. Din banii adunați din astfel de amende să se ajutoreze instituțiunile filantropice.

Căți bani s'ar adună aici la noi în Ungaria, decă o astfel de ordonanță s'ar pune în aplicare numai într'un sat cât de mic, exclamă la acestea »Kolosvári Közlöny«.

DIVERSE.

Un roman american. — Într'una dintre cele mai de frunte băi din Statele-Unite, în Saratoga, o frumoasă tânăra damă a sciut atrage asupra sa atențiunea tuturor. Ea se numea Miss Roger, și era îmbrăcată cu gust în negru; lumea știa că jălesce pe tată-său, un negustor din Baltimore, care de curând murise. Jalea și supărarea i se vedea pe față, de plânsul cel mult era palidă, și ca să se restaureze mersese la vestitele băi minerale din Saratoga. Frumoasa damă mergea zilnic la isvorul 'naintea celor ce o priveau și pleca rușinos ochii în jos și se părea că e ocupată numai cu durerea și jalea ce o munea. În același timp sosise la Saratoga și maiorul Maldougan. Era un bărbat imposant, cu maniere aristocratice, și privea cu orecare indiferență la lumea din jurul s'eu. Se știa, că e oficer englez și fratele mai tânăru al unui lord. Se mai vorbea că are posesiuni întinse prin America. Maiorul nu umbla să facă cunoștințe, dar față cu damele nici odată nu era dur. Maiorul și Miss Roger se întâlniră din întâmplare la isvor; el tocmai își scosese paharul plin, când Miss intră, el i-l oferă densei, er Miss în timp ce bea apă, scăpă batista din mână; oficerul o ridică și cu o fină curtoasiă i-o dădu; dama roși și se făcu așa de confusă, încât își scăpă și umbrela, er oficerul o ridică totu cu acea curtoasiă și i-o dădu damei. După acesta se despărțiră. În dimineața zilei următoare, pe când toți oșpeții încă dormeau, erau numai din întâmplare se întâlniră la isvor. Servitorul, care de obicei umplea paharele, încă nu era acolo și maiorul avu erași ocaziune să și arate cavalerismul. Acum încât-va erau și cunoscuți. Oficerul propuse o preumblare și Miss după puțină codire se învoi. Pe la 10 ore se reintorseră dela preumblare. Nainte de prânz maiorul căută un loc umbros în grădina și din întâmplare află acolo și pe Miss cu o carte în mână. Se începu între ei o interesantă conversațiune vorbind și despre unele lucruri ce îi interesau pe dâșii mai de aproape. Clopotul, care invita pe oșpeții la prânz, le curmă conversațiunea. După prânz curtenitorul maioru ajută damei să se suie într'o trăsură și se sui și densul, și câtu timp au fost absenți, miile de guri dela băi și șopteau, că cei doi tineri s'au dus în satul vecin să se cunune. Și de astă-dată fama era ade-

vorbe și le transplantă acasă cu un succes deosebit. Mamă-sa era un fel de elev al ei. Ori ce vorbă nouă o spunea Marieta mame-si, ori ce formă socială de asemenea (fără să amintesc de la cine și-a însușit-o), încât leica Maria ajunsesse la cunoșcerea multor lucruri. Ea se ține mai sus cu prețurile sale, cari din și în și se împuștau, căci i se părea că ele se află pe o treptă de cultură mult mai inferioară. Totu ce era formă goli și spoială adoptă leica Maria, totu ce vedea imită câtu se pôte de repede și situațiunea ei devenia din ce în ce mai critică, căci atâtea întorocheli îi intraseră în cap, încât de câte ori era să pună în praxă aceea ce știa, se păcălea și devenea ridiculă. — Influența domnișorei Marieta nu se mărginea numai asupra mame-si, ci chiar și asupra tată-său și asupra servitorilor.

Unde umblase, cu cine se întâlnește nu știu, dar totu ce știu este, că odată veni domnișora acasă, și spuse mame-si că trebuie să se mai meargă și de astă-dată la școală de danț, ca să se perfecționeze în jocurile rotunde. Nici n'a dîșu bine și lucru a fost gata. Cu acestu prilej în casa lui George Pleoapa nu se vorbea decât numai despre danț, și astfel se nu prindă pe nimenea mirarea, dacă și leichii Mariei, care era trecută de 30 ani, îi venise pofta să învețe cadrilul. Brăza și hora i se păreau acum danțuri prea urite.

(Va urma.)

I. C. Frunză.

vălat. Când se reintorseră lumea vedea, că pe față maiorului modestia curtenitorului se schimbase în zimbete triumfătoare, ce caracterizează pe bărbat. În ziua următoare tânăra păreche, așa de grabnică căsătorită, plecă în călătoria într'un ținut idilic. În marea fericire zilele sburau ca niște minute. Până acum despre cestiunea de avere, acestu obiectu prosaic, nu grăiră nici un cuvânt. În fine bărbatul într'un chip cu totul gingaș aduse și acestu obiectu pe tapet, și se nevestei sale câtu se pôte de indiferent:

— »Cine îți administrează moșiile, scumpa mea?« — »Tu, scumpul meu.« — »Da, mai târziu, dar acum?« — »Și acum, totu tu!« răspuse densa zimbînd. — »Dar nu glumi, și se maiorul neteșindu-i mânuțele, mi-ai dat inima, e timpul, să-mi dai și averea!« — »Fața-mi reprezintă totă averea,« răspuse dama, lăsându-și capul cu părul cel creșu pe umerile lui. — »Ca să fiu scurtă, madame, și se maiorul puțin necăjit, eu am lipsă chiar acum de bani. Trăsura, cu care am venit aici, am trimis-o îndărăt, și acum nu mai am cu ce lua alta.« — »Ca să fiu totu așa de sinceră ca tine, răspuse dama, trebuie să declar, că n'am nimic pe lume, afară de ceea ce vești pe mine.« — »Atunci dar tu n'ai moși?« — »Nici o palmă de loc.« — »Nici capitală la vre-o bancă?« — »Nici o para chioră.« — »Nici bani gata, nici juvaerice?« — »Nimicu pe lume.« — »Așadar nu ești moștenitoarea unui om bogat?« — »Nici pomană de așa ceva!« — »Apoi dar cine ești?« — »Soția d-tale, domnule, fca unui croitor onest.« — »La naiba!« isbucni de necaz oficerul englez. Își acoperi fața, și stetu gânditoru câteva momente. Apoi zimbînd sarcastic și se: »Vă gratulez, madame, că ai devenit soția unui sărăntoc. Sunt ruinat și nu știu cum să-mi ajut.« — »N'ai puté trage un cambiu pe numele fratelui t'eu, al lordului?« — »N'am norocirea de a fi fratele nici unui lord.« — »Atunci ai puté dor lua înainte ceva bani din cassa regimentului t'eu?« — »Da, decă așa avu regimentu!« — »Dar moșiile tale din Arkansas?« — »N'am nici o brazdă!« — »Atunci dar, domnule, fie-mi permis a vă întrebă cine sunteți?« — »Eu, madame, sunt maiorul d-tale, fiul unui cartofor, care mi-a lăsat de moștenire știința și principiile sale.« — »Tatalu meu cel puțin m'a crescut bine, dar de astă-dată totuși am tras o carte rea!« Eși apoi necăjit și merse la otelier, er încântătoare-i soția după el în vârful degetelor. — »La câte ore plecă diligența de aici la New-York?« — »La douăsprezece și jumătate.« — »Comandeză un loc pentru mine, deșteptă-mă la douăsprezece.« — »Numai un loc?« — »Numai unul.«

Otelierul, că de obicei, ceru îndată taca pentru loc, și oficerul o plăti. Tânăra păreche intră, se culcă și peste puțin timp maiorul dormea dus. Soția sa însă nu dormi, ci fără șgomotu și împachetă sculele. Pe la mezul nopții se furișă din odai și se scobori jos, diligența sosise; otelierul tocmai se sui în sus pe trepte mergendă ca să deștepte pe maiorul. — »E de prisos a l'ui conturbă, și se frumoasa damă. — »Așa dar pentru d-ta a comandat locul?« — »Da, trebuie neapărat să merg la New-York.« — »Bine, atunci să nu conturbăm pe domnul. Poftiți, madame, suiți-vă, căruța deșteptă deja.«

Dama plecă, lăsându pe maiorul să și caute altă căruță și altă — soția.

*

Doi pungași. — Niște pungași din Bucuresci, doi la număr, veniți în Galați în timpul când sosise studenții adunați în congres, se deteră și ei de studenți și pe acestu considerant prezentându-se la un otet din acestu oraș, au cerut a li se da camere pe un preț mai scăzut. Cererea le-a fost ținută în seamă și se instală acolo. După închiderea Congresului, studenții plecară și otelierul nu se putea domeri de ce acesti doi preținși studenți găsduiți la el remaseră în urmă și nici a doua zi nici a treia zi nu se gândea să plece. Care nu-i fu înse surprinderea când se pomeni ieri de dimineață cu omenii poliției, aducendă de guleru pe acei doi musafiri ai săi și cerendă-i să le deschidă camerele ce ocupau în otel. Se înțelege că n'a esitată nici un momentu d'a satisface polițienescă dorința a d-lor agenți și intrară cu toți unde găsiră un considerabil număr de obiecte care nu erau nici decum un bagaj de studenți. Erau obiecte furate de acești hoțoman de prin prăvăli și adunate acolo. Poliția îi prinsese ieri dimineață furandă niște căciuli dintr'o prăvălie și cercetându-i de aproape le-a descoperit identitatea. Ei acum se găsesc la poliție, unde se înțelege că li s'a dat o ospitalitate pôte nu tocmai la felu cu aceea ce avu la otelul unde locuiseră ca studenți.

Editor: Iacob Mureșianu.

Redactor responsabil: Dr. Aurel Mureșianu.

Cursul la bursa de Viena
din 30 Septembrie st. n. 1884.

Rentă de aur ungară 6%	122.45	Bonuri croato-slavone	100.—
Rentă de aur 4%	93.15	Despăgubire p. dijma de vin ungar	98.90
Rentă de hârtie 5%	88.70	Imprumutul cu premiu ungar	114.50
Imprumutul căilor ferate ungare	142.50	Losurile pentru regularea Tisei și Segedinului	115.30
Amortisarea datoriei căilor ferate de ostiu ung. (1-ma emisiune)	96.40	Renta de hârtie austriacă	80.75
Amortisarea datoriei căilor ferate de ostiu ung. (2-a emisiune)	—	Renta de arg. austr.	81.70
Amortisarea datoriei căilor ferate de ostiu ung. (3-a emisiune)	101.25	Renta de aur austr.	103.15
Bonuri rurale ungare	101.—	Losurile din 1860	134.30
Bonuri cu cl. de sortare	100.25	Acțiunile băncii austro-ungare	855.—
Bonuri rurale Banat-Ti-mișu	100.25	Act. băncii de credit ung.	290.—
Bonuri cu cl. de sortare	99.75	Act. băncii de credit austr.	291.10
Bonuri rurale transilvane	100.50	Argintul — Galbiaș împărătesc	5.77
		Napoleon-d'or	9.66 1/3
		Mărci 100 imp. germ.	59.65
		Londra 10 Livres sterlinge	121.65

Bursa de București.

Cota oficială dela 17 Septembrie st. v. 1884.

Renta română (5%)	Cump. 94	vând. 94 1/2
Renta rom. amort. (5%)	95 1/2	96
convert. (6%)	95 3/4	96 1/4
Impr. oraș. Buc. (20 l.)	33	34
Credit fonc. rural (7%)	102 1/4	103 1/4
" " " (5%)	91	91 1/2
" " urban (7%)	101 1/2	102
" " " (6%)	97 1/2	98
" " " (5%)	87	87 1/2
Banca națională a României	1390	1400
Ac. de asig. Dacia-Rom.	366 1/2	368
" " Națională	244 1/2	246
Aur	— 1/2	6 35
Bancnote austriace contra aur	2.06.	2.08

Cursul pieței Brașov
din 1 Octombrie st. n. 1884.

Bancnote românești	Cump. 9.07	Vând. 9.06
Argint românesc	9.—	9.05
Napoleon-d'or	9.62	9.65
Lire turcești	10.90	10.94
Imperiali	9.87	9.90
Galbeni	5.64	5.68
Scrisurile fonc. » Albina	100.50	101.50
Ruble Rusești	121.50	101.50
Discontul	7—10 %	pe an.

Numere singuratiche din „Gazeta Transilvaniei” se pot cumpăra în tutungeria lui Gross (în casa prefecturii.)

Tarifa anunțurilor și inserțiunilor

în „Gazeta Transilvaniei.”

Anunțuri în pag. a IV linia de 30 litere garmond fl.—cr. 6

Pentru inserțiuni și reclame pag. a III linia à . „ — „ 10

Pentru repetiri se acordă următoarele rabate:

Pentru repetiri de 3—4 ori	10%
" " " 5—8 "	15%
" " " 9—11 "	20%
" " " 12—15 "	30%
" " " 16—20 "	40%
Dela 20 de repetiri în sus	50%

Pentru anunțuri ce se publică pe mai multe luni se fac învoiri și reduceri și peste cele însemnate mai sus.

Brașov 1/13 Mai 1884.

3—3

AVIS Ū!

De Miercuri în 1 Octombrie st. n. începându costă
carnea de vită 40 cr. ună Kilo.

M. FLEISCHER & Comp.

— Grădina de copii —

a dōmnei Hermine Lexen

s'a strămutatū în strada funarilorū
de mijlocū Nr. 249.

≡ Casse de Wertheim ≡

ce resistă pe deplin în contra focului și nici nu se pot sparge, din cele mai renumite fabrici de casse

L. FLEISCHER,

oferă pe prețuri convenabile în cele mai favorabile condițiuni și în toate mărimile

Iustinianū M. Grama,
depositarulū fabricii în Brașovū.

7—20

Mineralū Paralithicon

compozițiune patentată pentru impedecarea și depărtarea temeinică a pietrei ce se formăza pe părății cazanelorū.

Depărtéză pe cale mecanică pétra de cazanū, formată deja, împedecă prin reacțiune chemică asupra apei din cazanū formarea ei, scutesce de întrepruperea lucrului atât de neplăcută și costisitoră, produce economiă de materialū de arsū prin conservarea părăților cazanului în grosimea lorū normală și garantéză o durabilitate mai mare a cazanului prin încetarea ciocănitului atât de stricăciosū la curățire.

Mineralulū Paralithicon este liberū de orice substanță care ar conține séu ar formă acrelă și prin urmare nu vatămă nici cazanulū nici armatura și permite aplicarea fără nici o periclitare a fabricatelorū, chiar și acolo, unde este o directă întrebuițare a aborului.

Regulă de aplicare.

Pentru unū cazanū de o putere de 10 cai trebuie 6—8 Kilo. Se ia acestū prafū, se pune într'unū vasū și se tōrnă pe elū 5—6 litrii de apă caldă stândū ast-felū 8 până 'n 10 ore, se amestecă și decă va fi încă grosă, se mai tōrnă atăta apă până se subțieză așa ca să poți unge cu elū, apoi se unge cazanulū. La cazane rotunde se bagă prafulū înăuntru ca să reageze cu apa din întrulū cazanului.

Fabrica unde se prepară acestū prafū chemicū se află în Viena la HERMANN PETZOLD. — **Depositulū generalū** la d-lū **George Inke, Brașovū strada Căldărarilorū Nr. 506.**

PREȚULŪ DE KILO

decă se cumpără o cantitate mică cu embalagiu cu totū 4 franci, în cantitate mai mare cu embalagiu 5 franci pentru România.

Cu distinsă stimă

Georg Inke și Hermann Petzold.

Fabrică de articuli chemicū pentru funcțiunarea mașinelorū de vaporū.

Agentū autorisatū d-nulū Ioanū Teutsch.